

ДО МИНИСТЪРА НА
ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА

КОПИЕ:
ДО КОМИСИЯТА ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА
ПОЛИТИКА
КЪМ 44-ТОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

относно Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за
защита от домашното насилие

от сдружение Български родителски централен комитет – БРЦК

Няколко въпроса ни водеха, докато пишехме това становище:

За кого се пише този закон?

*За жертвите от насилие или за НПО-бизнесите, експлоатиращи
този трагичен феномен?*

*Увеличава ли яснотата при определянето на факта по насилието,
помага ли за бързата и навременна реакция и опростява ли вземането
на решения на съда при доказана вина?*

*Увеличава или намалява административната тежест и
тромавост на организацията на тази борба?*

*Има ли сигурност за жертвите, има ли защита на децата, има ли
наказание за извършителите и справяне с проблемите им?*

*Кой извършва всичко това? Има ли защита от злоупотреба при
използването на този закон?*

По отделните въпроси, които си поставихме:

За жертвите от насилие или за НПО-бизнесите, експлоатиращи този трагичен феномен?

"Чл. 6е. ...

(3) Органите на изпълнителната власт, доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги, и юридическите лица, регистрирани по реда на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, работят за превенция и защита на лицата, пострадали от домашно насилие.

(4) Лицата по ал. 3 разработват, организират изпълнението и изпълняват програмите по чл. 5, ал. 1, т. 5, 6, 8 и 9."

Отново, както в ЗСУ - НПО и ДСУ получават прекомерна власт над индивида, като изпълнители на решения, които по своята същност са често наказателни. Същевременно и неизбежно, те започват да боравят с лична информация за жертви и насилници (или предполагаеми жертви и насилници, когато претенцията за насилие не е истинска) и никъде няма предвидена защита от злоупотреба с нея.

"(5) В срок до 31 март Министерският съвет приема тригодишна Национална програма за превенция и защита от домашно насилие за предстоящия тригодишен период.

(6) Средствата за финансиране изпълнението на задълженията по Националната програма по ал. 5 се определят на база средносрочни тригодишни финансови прогнози, изготвени от съответните министерства, имащи ангажименти към изпълнението на дейности от програмата.

(7) Със Закона за държавния бюджет на Република България по бюджета на Националната комисия се определят средства за финансиране на проекти на доставчици на социални услуги, които

отговарят на изискванията на ал. 3, и при условие, че те осъществяват дейности по този закон, за разработване и изпълнение на:

1. програми за превенция от домашно насилие, които се отнасят до:

а) подготовка и одобряване на програми в учебни заведения; - **децата ще са длъжни да ги слушат вместо физика и география?**

б) програми за работа с органите на съдебната власт и с органите на Министерството на вътрешните работи; - **сериозна намеса в съда и полицията!**

в) мониторинг на прилагането на закона; - **имаме нужда от НПО наставници за всичко?**

г) провеждане на семинари и конференции; - **това е най-важното при защита на жертвите от насилие!**

д) издания и публикации;- **и това е важно ... и доходно!**

2. програми за предоставяне на помощ на лица, пострадали от домашно насилие, които включват:

а) социално, психологическо и правно консултиране и специализирани програми за възстановяване и /или защита на лица или деца, жертви на насилие или свидетели;

б) насочване към други необходими специалисти и интердисциплинарни консултации, както и към социални услуги за лица, пострадали от домашно насилие;

3. обучение на лицата, които извършват защитата по закона; **включително съдии и прокурори, които не могат да изпълняват своите служебни задължения, ако не са наставявани от НПО?**

4. специализирани програми, посещавани от лица, които са извършили домашно насилие, и които включват социални и психологически консултации."

Тук става дума за пари и то за много пари! Става дума и за намеса в образованието! Кои са бенефициентите: НПО и ДСУ - просто и ясно! Също като в злополучния законопроект ЗСУ, ремонтиран основно 3 седмици след влизането си в сила (юли 2020г.) и след намесата и на Конституционния съд!

Твърдението, че има случай на домашно насилие, без да е доказано в съда, чрез никакви други средства, освен твърденията (декларацията) на едната страна, са си просто твърдения. Те не трябва да водят до съществено ограничаване на конституционните права на другата страна по никакъв начин. Така ли се случва чрез тези предложения?

§ 4. Член 5 се изменя така:

„Чл. 5. (1) Мерките за защита от домашното насилие са:

1. задължаване на извършителя да се въздържа от извършване на домашно насилие;

2. отстраняване на извършителя от съвместно обитаваното жилище за срока, определен от съда;

3. забрана на извършителя да приближава пострадалото лице, жилището, местоработата и местата за социални контакти и отдих на пострадалото лице при условия и срок, определени от съда;

4. забрана на извършителя да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс, както и чрез всякакви други средства и системи за комуникация при условия и срок, определени от съда;

5. временно определяне местоживеенето на детето при пострадалия родител или при родителя, който не е извършил насилието, при условия и срок, определени от съда, ако това не противоречи на интересите на детето;

6. задължаване на извършителя на насилието да посещава специализирани програми за преодоляване на агресията и справяне с гнева;

7. задължаване на извършителя да посещава програма за лечение на зависимости в случаите, в които е установено, че употребява наркотични или психоактивни /психотропни/ вещества, алкохол или друго упойващо вещество или друг вид зависимости;

8. забрана за издаване на разрешение за придобиване, съхранение, носене и употреба на взривни вещества, на оръжия, на боеприпаси и на пиротехнически изделия по Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия или прекратяване на валидността на издадено разрешение за срок, определен от съда;

9. насочване на пострадалите лица за ползване на специализирани услуги за защита или програми за възстановяване;

10. насочване на пострадалите деца за ползване на специализирани услуги за защита на деца, жертви или свидетели на насилие.“

(2) Мерките по ал.1, т. 2, 3, 4, 5 и 8 се налагат за срок от три до 18 месеца.

(3) Мярката по ал. 1, т. 5 се налага във всички случаи, когато пострадалият и извършителят имат дете.

(4) В случаите на висящ съдебен спор между родителите по упражняване на родителските права, по определяне местоживеенето на детето или режима на личните отношения, препис от заповедта за незабавна защита и заповедта за защита по ал. 1, т. 5 се изпраща на съответния съд.”

Това се твърде много ограничения на частния живот и конституционни права на набедения за домашен насилник, ПРЕДИ вината му да бъде доказана!

Възможно ли е недобросъвестен член на семейството да използва горните мерки чрез декларирането си на жертва за лична полза?

Например:

- за отчуждаване на детето/децата от другия партньор;
- отстраняване на половинката от любимите му: жилище, местоработата и местата за социални контакти и отдих;
- отстраняване на извършителя от съвместно обитаваното жилище за срока, определен от съда, дори да е негова собственост;
- да се изкара алкохолик и да се наруши удоволствието на половинката да си пийва 50 грама вечер преди сън!

и т.н. и т.н.

Както виждаме, има много възможности за злоупотреба, ако така нашироко се налагат ограничителни мерки без доказана вина.

Увеличава ли този законопроект или намалява административната тежест и тромавост на организацията на тази борба?

Цитираме:

"§ 6. Създават се глави първа „а“, първа „б“ и първа „в“:

„Глава първа „а“

Национална комисия за превенция и защита от домашното насилие

Чл. 6а. (1) Към Министерския съвет се създава Национална комисия за превенция и защита от домашното насилие, наричана по-нататък „Националната комисия“.

(2) Националната комисия е специализиран постоянно действащ колегиален орган за осъществяване на държавната политика по превенция и защита от домашното насилие.

(3) Председател на Националната комисия е заместник министър-председател, определен от Министерския съвет. В състава на комисията се включват заместник-министър на вътрешните работи, заместник-министър на труда и социалната политика, заместник-министър на правосъдието, заместник-министър на външните работи, заместник-министър на здравеопазването, заместник-министър на образованието и науката, заместник-министър на младежта и спорта, заместник-председател на Държавната агенция за закрила на детето, заместник-изпълнителен директор на Агенцията за социално подпомагане, определени от съответните министри и председатели, и изпълнителен директор на Агенцията за качеството на социалните услуги.

(4) В състава на Националната комисия се включват определени от председателя на Върховния касационен съд и главния прокурор техни заместници.

(5) В заседанията на Националната комисия, при условията и по реда, определени с правилника по ал. 8, могат да участват омбудсманът на Република България, народни представители, представители на Националното сдружение на общините в Република България, на юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, и международни организации с

представителства в страната, които извършват дейност по превенция и защита от домашно насилие, ръководители на други държавни органи, представители на органи на местното самоуправление и местната администрация, на професионални и граждански организации, други длъжностни лица и експерти.

(6) При осъществяване на своята дейност Националната комисия се подпомага от координационно звено, което се състои от държавни служители, определени от ръководителите на структурите, включени в състава на Националната комисия.

(7) Дейността на Националната комисия се осигурява организационно от Министерството на вътрешните работи.

(8) Министерският съвет приема правилник за устройството, организацията и дейността на Националната комисия.

Чл. 6б. (1) Националната комисия:

1. определя приоритетите в политиките в областта на превенцията и защитата от домашното насилие на пострадалите лица;

2. осъществява координация, мониторинг и оценка по отношение на изпълнението на политиките и мерките в областта на превенцията и защитата от домашното насилие;

3. разработва Координационен механизъм за помощ и подкрепа на пострадали от домашно насилие и го представя за приемане от Министерския съвет, организира и координира взаимодействието между отделните ведомства и организации по прилагането на закона, следи за ефективното функциониране на Координационния механизъм и дава указания по прилагането му;

4. разработва Национална програма за превенция и защита от домашното насилие въз основа на определените приоритетни дейности за финансиране и я внася за приемане от Министерския съвет, като прави предложения за актуализирането ѝ при необходимост;

5. изисква и получава информация от други държавни органи, физически и юридически лица, както и от неправителствени организации, които имат отношение към превенцията и защитата от домашното насилие;

6. създава и поддържа национална база данни, свързани със случаите на насилие, и списък на лицензираните доставчици на социални услуги и юридическите лица, регистрирани по Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, които осъществяват дейности по превенция и защита от домашното насилие, при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни;

7. обобщава и анализира резултатите от изпълнението на политиките в областта на превенцията и защитата от домашното насилие и предлага мерки за повишаване на тяхната ефективност;

8. публикува и разпространява статистическа информация във връзка с домашното насилие при спазване на изискванията на Закона за статистиката;

9. организира провеждането на информационни, разяснителни и образователни кампании за лица от рисковите групи;

10. разработва и актуализира проекти на стратегии, програми и планове в областта на превенцията и защитата от домашното насилие и следи и отчита тяхното изпълнение;

11. прави предложения за изменение на действащи и за приемане на нови нормативни актове в областта на превенцията и защитата от домашното насилие;

12. осъществява международно сътрудничество с международни организации с дейност в сферата на превенцията и защитата от домашното насилие;

13. финансира след извършена процедура по подбор дейностите, заложили в Националната програма за превенция и защита от домашното насилие във връзка с програми за превенция и специализирани услуги за защита от домашно насилие и следи за тяхното изпълнение;

14. изгражда и поддържа денонощна телефонна линия за подкрепа и насочване на пострадали от домашно насилие с национално покритие за информироване, консултиране и помощ на пострадалите от домашно насилие, чието функциониране се урежда с правилника за прилагане на закона.

(2) Председателят на Националната комисия представя ежегоден доклад за дейността ѝ пред Министерския съвет."

Наистина ли ?!? Това е много. Много като структура, много като време, много като административна (и не непременно ефективна) дейност и никакви, никакви гаранции за ефективност!

Изглежда като тежка структура и като много отнето време. Точно като множество други държавни структури.

Но има и още глави и параграфи, засягащи институционалното изграждане!

"Глава първа „б“

*Взаимодействие на Националната комисия с други държавни органи
....." също много дълъг текст!*

"Чл. 6д. (1) Към Националната комисия се създава Централен регистър за случаите на домашно насилие, осъществени на територията на страната, или по отношение на български граждани, които са потърсили помощ и подкрепа. ...." още по-дълъг текст и си задаваме въпроса - защо там ще попадат "насилници" преди да е доказана вината им или актове на насилие, преди да е доказано съществуването им?

Цялата тази нова глава, заедно с така създадените структури ще постигнат следните положителни (и едва ли одобрявани от нас) резултати:

- ще се отделят огромни средства от бюджета за така определената дейност,
- дейността ще се изпълнява повече от НПО/ДСУ и по-малко от държавата,
- ще се открият множество нови чиновнически места,
- ще се уредят приятели на НПО/партии с нови и неподозирани възможности,
- всичко ще стане невероятно тромаво, освен новопостигнатата непрозрачност при разпределяне на средства,

И нещо което съвсем не одобряваме:

- **домашното насилие ще се увеличи, както в страните, приели подобни концепции за борба с него и към които досега не спадахме – според официалната статистика имаме ниско ниво на домашно насилие.**

Всъщност: искаме ли тези средства да отидат за още администрация и посредници, вместо за директно финансиране на нашите семейства (например удвояване на детските добавки и раздаването им за всяко дете), финансирането на безплатни учебници и кръжоци за всяко дете и още дейности в този ред?

Констатираните по-горе недостатъци, както и силното нарушаване на презумпцията за невинност на човека ни налага да направим следните констатации:

- новия законопроект е лобистки, облагодетелства НПО и ДСУ.
- ще използва огромен финансов ресурс, необходим например за доброто образование на нашите деца,
- ще създаде множество нова ненужна и неуместна администрация,
- създава нови прецеденти за наказателни мерки преди доказано престъпление или доказан извършител да са налице,
- разделя враждебно страните в семейството и създава нови предпоставки предполагаемите насилници (обикновено мъже) да не желаят да сключват граждански брак (казано жаргонно: да не си слагат "таралеж в гащите"), за да се предпазят от злоупотреби с некадърно написано законодателство.
- разрушава семейната институция и слага нови административно-наказателни пара-неправителствени органи за настойници над семействата.

Присъединяваме се към следните изразени тези в становището на "Бащи за отговорно бащинство":

- Законът дава огромни възможности за злоупотреба. Съдът може да издаде заповед за защита дори само на основание приложена декларация от лицето, твърдящо, че е жертва на домашно насилие (чл. 9, ал. 3 ЗЗДН). На практика, човек може да бъде осъден само на базата на частен документ, изходящ от заинтересовано лице. Това напомня на средновековната “решителна клетва”. Тази възможност се насърчава и от факта, че прокуратурата отказва да търси наказателна отговорност за неверни данни в тези декларации. Поради това този закон често се използва не по предназначение – да даде бърза защита на нуждаещо се лице, а за по-бързо и «лесно» решаване на съдебни спорове.

Не само семейни, но и всякакви роднински спорове за имоти.

- Нарушава се презумпцията за невиновност. Чл. 5, ал. 4 ЗЗДН изисква от съда във всички случаи с решението да наложи на извършителя глоба в размер от 200 до 1000 лв.

В предложението размерът на санкциите дори се увеличава. При положение, че по този закон има непълно доказване, т.е. вината на презюмирания насилник не е безспорно доказана, налагането на глоба “във всички случаи” е нарушение на презумпцията за невиновност. Тази глоба е административно наказание, за налагането на което е необходимо безспорно доказване на вината на извършителя. Налагането ѝ «във всички случаи», освен че лишава съда от възможността за преценка се явява и противоконституционно.

- Възпрепятстване на наказателно преследване. Забраната за налагане на две наказания за едно и също нарушение (non bis in idem) би могла да възпрепятства налагането на по-строга санкция при евентуално наказателно дело за същото деяние, когато то представлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс (НК).

Всичко това ни позволява да предложим:

1. Хората, "изковали" въпросния законопроект, да бъдат веднага уволнени от съответното ведомство.
2. Да бъдат заменени с други, които дори само повърхностно имат представа за основите на правосъдието и основните презумпции на

правото, като презумпцията за невинност, както и "Unus testis, nullus testis" (Лат.) - ако разпознаят поне малко тези два принципа - означава че са по-готови от предишните.

3. Да се предложи напълно нов законопроект, който да съчетава следните основни характеристики:

- да е много кратък,
- да не създава допълнителни административни структури или бизнес,
- да се бори само и единствено с домашното насилие, като:

1) отделя от останалото ни законодателство само специфичните проблеми на това насилие и се занимава само с тях;

2) създава ефективна защита на заплашените от разправата с брачните им партньори;

3) предпазва целите семейства и най-вече децата от насилника;

4) не позволява да се злоупотребява от наказателни (по същността си) мерки до убедително доказване на вина;

5) предотвратява финансов интерес за НПО и ДСУ от тази дейност;

6) създава регистър САМО за доказани насилници и то с наклонност към сериозно насилие като убийства, осакатяване, побой и т.н. (това не може да е закон срещу хора, които например, имат навик да си вдигат скандали или кръвното един на друг.);

7) Никой да не разполага с личните данни и история на жертвите на насилие, след като помощта е приключила и те не дават разрешение за това - всеки има право НПО и държава да не навират носа си излишно в личните им дела!

Предлагаме също омбудсманката Дияна Ковачева да обявява дискусията на сайта си пак от 9.30ч., но две седмици преди дебата по законопроекта, а не час и половина преди 11.00 ч., когато започва дебатът. Иначе, съвсем случайно ще си помислим, че е искала да покани само страни с ясно изразени интереси! С благодарности за което!

В заключение, ще предадем думите на набеден за домашен насилник баща (насилие, което не се доказва в съда, но съдебният хаос предизвиква отчуждение между него и детето му):

"Целият закон, а не само текущите предложения за изменения, които се правят сега с този ЗИД, влизат в пряка колизия с конституционните правни норми на Република България. Става дума конкретно за конституционната норма на чл. 47 ал. 1 "Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.". Закон, чрез който или с помощта на който се ограничава по какъвто и да било начин, под каквато ѝ да било форма, под какъвто ѝ да било претекст неотменимите и неприкосновени права на родителя да отглежда и възпитава децата си, влиза в пряка колизия с Конституционните, законови, правни, а ѝ общочовешки норми.

Този закон за защита от домашно насилие следва да бъде изцяло и напълно отменен. Той не само, че не подлежи на абсолютно никакви изменения или допълнения, ами е правно вреден. Този закон още от създаването си Обн. ДВ. бр.27 от 29 Март 2005 г. и множеството си последвали изменения доказва, че е закон създаден с цел разрушаване на семейството, ерозия на семейните ценности и подкопаване на правния мир и ред в Държавата ни. През този период от 2005 г. до сега този ЗЗДН спомогна за множество злоупотреби с деца и правата им, както и злоупотреби с правата на техните родители.

Ето защо на тези основания, ние сме изцяло против измененията му. Предлагаме на здравомислещите пълно отпадане на текущия ЗИД, както и на самия ЗЗДН."

Народът е казал правилно: "Не питай старило, а питай патило!" - жертвите на злоупотреба с така произволно дефинираните понятия и на мерките по предотвратяване на насилие могат спокойно да се изравнят с тези на самото домашно насилие. За съжаление, не виждаме усилие да се разрешат именно проблемите на пребитите в дома жени и деца и това много ни смущава! Вместо това, ни се предлага законодателен хаос.

Очакваме напълно нов законопроект, който да отговаря на нашите изисквания и задължително да е и кратък и ефективен.

Може би разковничето за създаването на такъв е: изваждането на посредниците (НПО и ДСУ) от действията по проблема - това ще фокусира законотворецът към жертвата и причините за насилие, а не върху ролята на "спасителите" в него.

За връзка с нас:

brck.ngo@gmail.com

гр.София

ул. «Искър» 38

Людмила Дукова:

0899 55 2332

Христо Лафчиев:

0878 74 3489

Явор Гочев:

0878 80 3869

Милена Савова:

0878 77 8876

27.01.2021г.

Гр.София

С уважение:

Сдружение БРЦК

